

اوشین یک پدیده بود و توانست ویژگی‌های فراتلویزیونی و اجتماعی و حتی فرهنگی بیابد. به هر حال، سال‌های دور از خانه که برای دهه شصتی‌ها نوستالژیک است، پس از گذشت چند دهه از پخش اولش و آن موج استقبال و مخاطب فراگیری که داشت، هنوز هم بیننده‌های پروپاقرص دارد و در این اتفاق، نشانه‌هایی است برای آنان که اهل دقت‌اند!

منبع اصلی شکل‌گیری اتفاقات و داستان‌ها در این سریال، ضرب‌المثل‌ها و حکایت‌های قدیمی است. روایت‌هایی که با وجود زیبایی و شیرینی اما تقریباً از زندگی امروز ما خارج شده‌اند و کمتر به کار می‌روند. فیلم‌ها و سریال‌هایی مانند پشت کوه‌های بلند یک خوبی دارند و آن هم این است که باعث حفظ و معرفی دوباره ارزش‌ها و میراث فرهنگی سرزمین‌مان می‌شوند. نکته مهم این است که حفظ گذشته، ضامن ساخت آینده است. یکی از ضعف‌های رسانه‌های تصویری ما انفصال میان آنها با خاطره‌ها، رویاها و تخیلات بومی و اقلیمی ماست. این گسست سبب تخریب هویت ملی و ناتوانی جامعه در تجسیم افق و چشم‌انداز آینده می‌شود. حداقل کارکرد آثاری چون پشت کوه‌های بلند یادآوری این میراث فرهنگی است.

سبب کار بیش از تعریف روایت‌های خطی و پرکشمکش، تعریف قصه‌هایی در قالب حکایت‌هایی تصویری است. یعنی در کنار موضوع اصلی که همان حضور سام‌شاه در بیابان و بی‌گفتن زندگی شبانی و ماجراهای پیرامون آن است، در هر قسمت یا هر دو قسمتی نیز یک موضوع خاص به نمایش درمی‌آید. یکی از ویژگی‌های خاص سریال پشت کوه‌های بلند، زبان ادبی زیبایی آن است. شخصیت‌های درون داستان سریال به زبانی قدیمی و محلی صحبت می‌کنند و این باعث شده این کار، از حال و هوایی متفاوت برخوردار باشد. البته زبان برخی شخصیت‌ها خیلی هم واقعی نیست. مثل زبان محمود پاک‌نیت در نقش سام‌شاه که آمیخته‌ای از شیرازی، اصفهانی، لری و... است.

نگاهی به مجموعه تلویزیونی «پشت کوه‌های بلند» به بهانه بازپخش از شبکه آی فیلم

بازدید از زندگی روزمره مردم در روزگاران کهن

سریال «پشت کوه‌های بلند» به کارگردانی امرا... احمدجو در یک قالب کمیاب و متفاوت ساخته شده است؛ ژانری که می‌توان آن را کمدی تاریخی نام نهاد و حاصل تلفیق لحن طنزآمیز و فانتزی با داستانی تاریخی است. اغلب فیلم و سریال‌های تاریخی با الهام از واقعیت‌هایی در گذشته تولید می‌شوند اما داستان این سریال کاملاً تخیلی است و در واقع نمی‌توان ماجراهایی را که در آن رخ می‌دهد، در منابع تاریخی پیدا کرد. اما آنچه در آن دیده می‌شود شبیه خیلی از واقعیت‌هایی است که در دوره‌های مختلف تاریخی برای بسیاری از پادشاهان و اطرافیان آنها رخ داده است.

آرش فهیم
سردبیر فایده‌یك

که شاه و تلخک و وزیر و حاکم بر سر کار بودند. ماجرای هم که در اغلب دوره‌ها و سلسله‌های حکومتی تسلسل داشت، نقطه شروع ماجراها تعیین شده است؛ تلاش یکی از دست‌نشانده‌های شاه برای به زیر کشیدن رئیس خود و برافرازی خودش! برخلاف اغلب سریال‌های تاریخی که به حاکمان یا بزرگان محدود می‌مانند، در سریال پشت کوه‌های بلند زندگی روزمره مردم در روزگاران گذشته نیز دستمایه قرار گرفته است. طوری که جزئیات بیشتری از شیوه زندگی ایرانی در صدها سال قبل دیده می‌شود. کار از روابط رسمی، اداری و مناسبتی فراتر رفته و به تفریحات و سرگرمی‌ها، رفت‌وآمدها، بگو مگوها و گاه دست به یقه شدن‌ها و دیگر آداب زندگی مردم هم کشیده می‌شود.

بر اساس نشانه‌های موجود در کار می‌توان زمان آن را به حدود ۴۰۰ تا ۵۰۰ سال قبل تخمین زد. یعنی زمانی که رفته رفته تمدن ما از اوج به سوی نشیب میل پیدا می‌کند و به خاطر بی‌کفایتی شاهان و همچنین نفوذ بیگانگان استعمارگر، رفته رفته رو به قهقرا می‌رود. پشت کوه‌های بلند در واقع یک سفر به سرزمین تاریخ و فرهنگ و آداب و رسوم ایرانیان است. رنگین‌کمانی است از یک پهنه فرهنگی و اقلیمی وسیع به نام ایران با همه اقوام و جغرافیاها و اجزایش. معمولاً در روایت‌های تاریخی، تلخی و سیاهی غالب است اما در این سریال زشتی‌ها و زیبایی‌های تاریخ ایران همراه و هم‌نوا هستند. به بیانی دیگر یک مینیاتور متحرک از روزگاران کهن و رسوم موجود در ایران زمین ترسیم شده است. دورانی

نگاهی به سریال «سال‌های دور از خانه»

خاطرات فراموش نشدنی اوشین

سریال «سال‌های دور از خانه» که بین مردم به «اوشین» معروف است، یکی از محبوب‌ترین مجموعه‌های تلویزیونی در ایران محسوب می‌شود.

یادمان باشد اولین سری پخش این سریال زمانی بود که نه از این حجم گسترده رسانه‌های دیداری و شنیداری خبری بود و نه از پدیده‌هایی مثل ماهواره، اینترنت و کامپیوتر، نشانی. درواقع سال‌های دور از خانه در یک کویر تصویری و برهوت تنوع رسانه‌ای - درمقایسه با دوران کنونی - به نمایش درآمد و همین موضوع، یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار در کمیت و کیفیت مخاطبان

این سریال بود. در آن سال‌ها کل رسانه تلویزیون ما خلاصه می‌شد در دو شبکه تلویزیونی نصفه نیمه با چند ساعت محدود پخش برنامه در طول شبانه‌روز. به همین دلیل انگار کل برنامه‌های آن دوران از شیرینی خاصی برای مخاطبانش برخوردار بود. شیرینی و لطافت و طعم خاصی که گویی در برنامه‌های امروزی شبکه‌های متنوع تلویزیونی، ماهواره‌ای، اینترنتی و... موجود نیست. در چنین فضا و شرایطی بود که اوشین گل کرد و تبدیل شد به پربیننده‌ترین برنامه نمایشی آن زمان تلویزیون. یک تلویزیون بود و یک اوشین. فراگیری سیطره این سریال با همه ویژگی‌هایش در جامعه ایرانی و میان مخاطبان تلویزیونی کاملاً محسوس بود. اما قطعاً این همه ماجرا نبود و منصفانه نیست اگر همه‌گیری و استقبال از این سریال را صرفاً به همین عامل محدود کنیم. سال‌های دور از خانه، دارای ویژگی‌های ملودراماتیک فوق‌العاده‌ای بود که مخاطب ایرانی نشان داده است به شدت نسبت به آن سمپاتی دارد و از آن استقبال می‌کند. اساساً مرور آثار پرمخاطب در تاریخ تلویزیون و سینمای ایران - به ویژه از تلویزیون - موید همین امر است. سال‌های دور از خانه به خوبی توانسته بود بار دراماتیک را بر محور ملودرام، آن هم از نوع ژانری شبه‌هندی قرار دهد و مخاطب را به خوبی و غلظت هرچه تمام‌تر با خود همراه کند. تردیدی نیست که در جذب مخاطب عام، نوع موقعیت تماشای این سریال در ایام جنگ تحمیلی تاثیر داشته است و اساساً فرهنگ و غلبه آن نوع از تفکر اجتماعی و رویکردها و رهیافت‌های فرهنگی و کارکردهای جمعی موثر بوده است، به شدت. در ضمن اتمسفر آن دوران هم به طرز منحصر به فردی به کمک این سریال آمده بود. اما همه اینها که به ظاهر نشانه‌هایی شوق‌انگیز در مواجهه با یک پدیده آن هم از نوع نوستالژیکش است نباید باعث شود واقعیت‌های بصری، داستانی، ارزش‌ها و ضارزش‌های هنری این مجموعه نادیده گرفته شود، آن هم از سوی منتقد. در این سریال ما نه با شخصیت‌ها بلکه با تیپ‌هایی روبه‌رویم که بیش از هر چیزی عواطف مخاطب را برانگیخته می‌کنند. این را می‌توان در تار و پود این سریال دید. جالب است این احساسات از قلم به محتوا و از متن به بطن مایه‌آزهای تصویری هم کشیده می‌شود و مثلاً در تصویرگری قفر، همه چیز را در گریه و البته اتفاقات تلخ و تصادفات می‌یابیم. همه اینها البته بار منفی مطلق ندارد و سازندگان، برگ برنده‌ای به نام مخاطب شیفته و قرار از کف داده و چشم دوخته به قاب کوچک شیشه‌ای دارند. تردیدی نیست که اوشین یک پدیده بود و توانست ویژگی‌های فراتلویزیونی و اجتماعی و حتی فرهنگی بیابد. به هر حال، سال‌های دور از خانه که برای دهه شصتی‌ها نوستالژیک است، پس از گذشت چند دهه از پخش اولش و آن موج استقبال و مخاطب فراگیری که داشت، هنوز هم بیننده‌های پروپاقرص دارد و در این اتفاق، نشانه‌هایی است برای آنان که اهل دقت‌اند!

محمد رضا محقق
منتقد

آراستگی پوشش کارمندان خود را به باسارید

پوشاک فرم

اولین ارائه دهنده تخصصی پوشاک ادارات

آدرس فروشگاه: تقاطع خیابان ولیعصر و طالقانی، مجتمع تجاری نور تهران، طبقه سوم تجاری، شماره ۹۰۶۷

تلفن: ۰۲۵-۸۸۲۲۶۰۶۰۶ همراهِ: ۰۹۱۲۷۰۱۵۱۲۲

@form1

manto_uniform

www.form1.ir

formiran@yahoo.com